

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 14ης Σεπτεμβρίου 2017¹

«Προδικαστική παραπομπή – Απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία – Οδηγία 2013/32/ΕΕ – Άρθρο 9 – Δικαίωμα παραμονής σε κράτος μέλος έως ότου εξετασθεί η αίτηση – Οδηγία 2013/33/ΕΕ – Άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β' – Κράτηση – Επαλήθευση της ταυτότητας ή της υπηκοότητας – Προσδιορισμός των στοιχείων στα οποία βασίζεται η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας – Κύρος – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 6 και 52 – Περιορισμός – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-18/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (περιφερειακό δικαστήριο της Χάγης, το οποίο συνεδριάζει στο Haarlem, Κάτω Χώρες) με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Ιανουαρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

K.

κατά

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe και Κ. Λυκούργο, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman και M. Noort,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και C. Pochet,
- η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Kraavi-Käerdi,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις E. Creedon και L. Williams, καθώς και από τον A. Joyce,

¹ Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους T. Lukácsi και R. van de Westelaken,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους M. Chavier, F. Naert και K. Pleśniak,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη M. Κοντού-Durande, καθώς και από τους H. Krämer και G. Wils,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 4ης Μαΐου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά το κύρος του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Κ. και του Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Υφυπουργού Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, Κάτω Χώρες) σχετικά με την κράτηση του Κ.

Το νομικό πλαίσιο

Η ΕΣΔΑ

- 3 Υπό τον τίτλο «Το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια», το άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), ορίζει στην παράγραφο 1 ότι:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

[...]

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο Χάρτης

- 4 Το άρθρο 6 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια», ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.»

- 5 Κατά το άρθρο 52 του Χάρτη, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εμβέλεια και ερμηνεία των δικαιωμάτων και των αρχών»:

«1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

[...]

3. Στο βαθμό που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην [ΕΣΔΑ], η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.

[...]

7. Τα δικαστήρια της Ένωσης και των κρατών μελών λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους τις επεξηγήσεις οι οποίες έχουν εκπονηθεί με σκοπό την παροχή κατευθύνσεων για την ερμηνεία του παρόντος Χάρτη.»

Η οδηγία 2011/95/ΕΕ

- 6 Υπό τον τίτλο «Αξιολόγηση των γεγονότων και περιστάσεων», το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αποτελεί καθήκον των κρατών μελών να αξιολογούν, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αίτησής του.

2. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχεία συνίστανται σε δηλώσεις του αιτούντος και σε όλα τα έγγραφα που έχει ο αιτών στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την (τις) ιθαγένεια(-ες), τη (τις) χώρα(-ες) και το (τα) μέρος(-η) προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις ασύλου, τα δρομολόγια που ακολούθησε, τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία.

[...]»

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ

- 7 Υπό τον τίτλο «Ορισμοί», το άρθρο 2 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

- γ) “αιτών”: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας επί της οποίας δεν έχει εκδοθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση·

[...]

- ιστ) “παραμονή στο κράτος μέλος”: η παραμονή στο έδαφος, περιλαμβανομένων των συνόρων, ή στις ζώνες διέλευσης του κράτους μέλους στο οποίο υπεβλήθη ή εξετάζεται η αίτηση διεθνούς προστασίας·

[...]».

- 8 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα παραμονής στο κράτος μέλος έως ότου εξετασθεί η αίτηση», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Στους αιτούντες επιτρέπεται να παραμείνουν στο κράτος μέλος, αποκλειστικά για το σκοπό της διαδικασίας, μέχρις ότου η αποφαινόμενη αρχή λάβει την απόφασή της σύμφωνα με τις πρωτοβάθμιες διαδικασίες που ορίζονται στο κεφάλαιο III. Το εν λόγω δικαίωμα παραμονής δεν θεμελιώνει δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής.»

- 9 Το άρθρο 13 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υποχρεώσεις των αιτούντων», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη επιβάλλουν στους αιτούντες την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους και των λοιπών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ. [...]»

Η οδηγία 2013/33

- 10 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 12, 15, 17, 20 και 35 της οδηγίας 2013/33 έχουν ως εξής:

«(2) Η κοινή πολιτική ασύλου, η οποία περιλαμβάνει ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα για το άσυλο, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προοδευτική εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ανοικτού σε εκείνους οι οποίοι, αναγκασμένοι από τις περιστάσεις, αναζητούν νομίμως προστασία στην Ένωση. [...]

[...]

- (12) Η εναρμόνιση των συνθηκών υποδοχής των αιτούντων θα πρέπει να συμβάλλει στον περιορισμό των δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων, οι οποίες επηρεάζονται από την ανομοιογένεια των συνθηκών υποδοχής τους.

[...]

(15) Η κράτηση των αιτούντων θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τη βασική αρχή ότι ένα πρόσωπο δεν θα πρέπει να κρατείται απλώς και μόνον επειδή επιζητεί διεθνή προστασία, ιδίως σύμφωνα με τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις των κρατών μελών και το άρθρο 31 της σύμβασης [περί του καθεστώτος των προσφύγων που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951] [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως συμπληρώθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967]. Η κράτηση αιτούντων θα πρέπει να είναι δυνατή μόνον σε σαφώς καθορισμένες, εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες προβλέπονται στην παρούσα οδηγία και να διέπεται από την αρχή της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας όσον αφορά τόσο τον τρόπο όσο και τον σκοπό της εν λόγω κράτησης. Σε περίπτωση που ένας αιτών τελεί υπό κράτηση, ο αιτών θα πρέπει να έχει αποτελεσματική πρόσβαση στις αναγκαίες διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον εθνικής δικαστικής αρχής.

[...]

(17) Οι λόγοι κράτησης που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία δεν θίγουν άλλους λόγους κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων κράτησης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, που ισχύουν βάσει του εθνικού δικαίου και οι οποίοι δεν σχετίζονται με την αίτηση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς για διεθνή προστασία.

[...]

(20) Προκειμένου να εξασφαλίζεται καλύτερα η σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα των αιτούντων, η κράτηση θα πρέπει να αποτελεί μέτρο έσχατης ανάγκης και μπορεί να εφαρμόζεται μόνον εφόσον έχουν δεόντως εξεταστεί όλα τα μη στερητικά της ελευθερίας εναλλακτικά μέτρα. Κάθε εναλλακτικό μέτρο κράτησης πρέπει να σέβεται τα θεμελιώδη ανθρωπίνια δικαιώματα των αιτούντων.

[...]

(35) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως στον [Χάρτη]. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία αποβλέπει στη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και στην προώθηση της εφαρμογής των άρθρων 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 και 47 του Χάρτη και πρέπει να εφαρμοσθεί αναλόγως.»

11 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2013/33, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

β) “αιτών”: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος έχει ασκήσει αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, επί της οποίας δεν έχει ληφθεί ακόμη οριστική απόφαση·

[...]

η) “κράτηση”: ο περιορισμός σε ειδικό χώρο που επιβάλλει ένα κράτος μέλος σε αιτούντα, με αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας κυκλοφορίας του/της·

[...]».

12 Το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κράτηση», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο απλώς και μόνο διότι είναι αιτών σύμφωνα με την οδηγία [2013/32].

2. Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, και κατόπιν ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν αιτούντα υπό κράτηση, εάν δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αποτελεσματικά άλλα λιγότερο περιοριστικά εναλλακτικά μέτρα.

3. Ο αιτών μπορεί να υποβληθεί σε κράτηση μόνο:

α) προκειμένου να διαπιστωθεί ή να επαληθευτεί η ταυτότητα ή η υπηκοότητά του,

β) προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία βασίζεται η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, η απόκτηση των οποίων θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος,

[...]

ε) όταν απαιτείται για την προστασία της εθνικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης,

[...]

Οι λόγοι κράτησης προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό δίκαιο να προβλέπει κανόνες που αφορούν εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση χρηματικής εγγύησης ή η υποχρέωση διαμονής σε υποδεικνυόμενο μέρος.»

13 Το άρθρο 9 της οδηγίας 2013/33, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εγγυήσεις για κρατούμενους αιτούντες», ορίζει τα εξής:

«1. Η κράτηση αιτούντος έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και εφαρμόζεται μόνο για όσο διάστημα ισχύουν οι λόγοι που καθορίζονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3.

Οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τους λόγους κράτησης που καθορίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, εκτελούνται χωρίς περιττές καθυστερήσεις. Καθυστερήσεις των διοικητικών διαδικασιών που δεν μπορούν να αποδοθούν στο αιτούντα δεν δικαιολογούν συνέχιση της κράτησης.

2. Η κράτηση αιτούντος διατάσσεται εγγράφως από τις δικαστικές ή διοικητικές αρχές. Στη διαταγή κράτησης αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους αυτή βασίζεται.

3. Όταν η κράτηση διατάσσεται από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη προβλέπουν την ταχεία δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησης αυτεπαγγέλτως και/ή κατόπιν αιτήσεως του αιτούντος. Όταν διεξάγεται αυτεπαγγέλτως, η επανεξέταση αυτή αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της κράτησης. Όταν διεξάγεται κατόπιν αίτησης του αιτούντος, αποφασίζεται το συντομότερο δυνατό μετά την έναρξη της σχετικής διαδικασίας. Προς τούτο, τα κράτη μέλη ορίζουν στο εθνικό δίκαιο το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διεξάγεται η αυτεπάγγελτη δικαστική επανεξέταση και/ή η δικαστική επανεξέταση κατόπιν αίτησης του αιτούντος.

Όταν, κατόπιν της δικαστικής επανεξέτασης, η κράτηση θεωρείται παράνομη, ο αιτών αφήνεται αμέσως ελεύθερος.

4. Οι κρατούμενοι αιτούντες ενημερώνονται αμέσως εγγράφως, σε γλώσσα που κατανοούν ή μπορεί ευλόγως να υποθεθεί ότι κατανοούν, για τους λόγους κράτησης και τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την προσβολή της εντολής κράτησης, καθώς και για τη δυνατότητα να ζητούν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

5. Η κράτηση επανεξετάζεται από δικαστική αρχή σε εύλογα χρονικά διαστήματα, αυτεπαγγέλτως και/ή μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου αιτούντος, ιδίως όταν είναι παρατεταμένης διάρκειας, όταν υπάρξουν σχετικές περιστάσεις ή όταν προκύψουν νέα στοιχεία τα οποία ενδέχεται να επηρεάζουν τη νομιμότητα της κράτησης.

[...]»

Το ολλανδικό δίκαιο

- 14 Το άρθρο 8 του Vreemdelingenwet 2000 (νόμου του 2000 περί αλλοδαπών, στο εξής: νόμος περί αλλοδαπών) ορίζει τα εξής:

«Αλλοδαπός έχει δικαίωμα νόμιμης διαμονής στις Κάτω Χώρες μόνον στις κατωτέρω περιπτώσεις:

[...]

f) εν αναμονή της αποφάσεως επί αιτήσεως για τη χορήγηση [άδειας προσωρινής παραμονής (ασύλου)], εφόσον, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο ή πράξη εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότησή του ή δικαστική απόφαση, δεν επιτρέπεται η προώθηση του αλλοδαπού στα σύνορα ενόσω δεν έχει εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως·

h) εν αναμονή της αποφάσεως επί ενστάσεως ή προσφυγής, όταν σύμφωνα με, ή με βάση, τον παρόντα νόμο ή με βάση δικαστική απόφαση ο αιτών δεν δύναται να προωθηθεί στα σύνορα όσο δεν έχει εκδοθεί απόφαση επί της ενστάσεως ή της προσφυγής·

[...]».

- 15 Κατά το άρθρο 28 του νόμου περί αλλοδαπών:

«Ο Υπουργός είναι αρμόδιος:

να εγκρίνει αίτηση άδειας προσωρινής παραμονής·

[...]».

- 16 Το άρθρο 59b του νόμου περί αλλοδαπών ορίζει τα εξής:

«1. Ο Υπουργός μπορεί να διατάξει την κράτηση αλλοδαπού που παραμένει νόμιμα στη χώρα δυνάμει του άρθρου 8, στοιχείο f [...], στην περίπτωση [αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας προσωρινής παραμονής (ασύλου)], εάν:

a) η κράτηση είναι αναγκαία προκειμένου να διαπιστωθεί η ταυτότητα ή η ιθαγένεια του αλλοδαπού·

b) η κράτηση είναι αναγκαία προκειμένου να ληφθούν στοιχεία που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση της αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας προσωρινής παραμονής κατά την έννοια του άρθρου 28, και ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος·

[...]

2. Η κράτηση βάσει της παραγράφου 1, στοιχεία a), b) ή c), δεν δύναται να υπερβεί τις τέσσερις εβδομάδες, εκτός αν έχει εφαρμογή το άρθρο 39 του νόμου περί αλλοδαπών. Στην περίπτωση αυτή, η κράτηση δεν δύναται να υπερβεί τις έξι εβδομάδες.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 17 Ο προσφεύγων της κύριας δίκης, υπήκοος τρίτης χώρας, έφθασε στο αεροδρόμιο Schiphol του Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες) στις 30 Νοεμβρίου 2015, με πτήση από τη Βιέννη (Αυστρία). Πρόθεσή του ήταν να μεταβεί αεροπορικώς αυθημερόν στο Εδιμβούργο (Ηνωμένο Βασίλειο).
- 18 Κατά τον έλεγχο των εγγράφων του που πραγματοποιήθηκε πριν από την επιβίβαση της πτήσεως με προορισμό το Εδιμβούργο, ανέκλυσε η υπόνοια ότι χρησιμοποιούσε πλαστό διαβατήριο και γι' αυτόν τον λόγο τέθηκε σε προσωρινή κράτηση.
- 19 Στις 15 Δεκεμβρίου 2015, ο ποινικός δικαστής κήρυξε απαράδεκτη την ποινική δίωξη που είχε ασκήσει η εισαγγελική αρχή κατά του προσφεύγοντος. Με διάταξη «άμεσης απελευθερώσεως», της 16ης Δεκεμβρίου 2015, αφέθηκε ελεύθερος.
- 20 Στις 17 Δεκεμβρίου 2015, ο προσφεύγων της κύριας δίκης υπέβαλε αίτηση ασύλου. Με απόφαση της ίδιας μέρας, τέθηκε σε κράτηση, σύμφωνα με το άρθρο 59b, παράγραφος 1, στοιχεία a και b, του νόμου περί αλλοδαπών, το οποίο είχε θεσπιστεί για τη μεταφορά του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 στην ολλανδική έννομη τάξη. Η απόφαση αυτή αιτιολογήθηκε από την ανάγκη χρήσεως ενός τέτοιου μέτρου προκειμένου να διαπιστωθεί η ταυτότητα ή η υπηκοότητα του προσφεύγοντος αυτού και προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία που ήταν αναγκαία για την αξιολόγηση της αιτήσεώς του, λόγω κινδύνου διαφυγής.
- 21 Στις 17 Δεκεμβρίου 2015, ο προσφεύγων στην κύρια δίκη άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως που τον έθετε σε κράτηση και ζήτησε την καταβολή αποζημιώσεως.
- 22 Κατά τον χρόνο της επ' ακροατηρίου συζητήσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, στις 28 Δεκεμβρίου 2015, είχε ήδη λάβει χώρα η ακρόαση της αιτήσεως ασύλου του Κ., χωρίς να έχει ακόμη εκδοθεί απόφαση επ' αυτής. Ως εκ τούτου, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως περί παραπομπής, δεν είχε ληφθεί καμία απόφαση περί επιστροφής του.
- 23 Στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, ο Κ. υποστηρίζει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 αντιβαίνει στο άρθρο 5 της ΕΣΔΑ και, συνακόλουθα, στο άρθρο 6 του Χάρτη.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει την ομοιότητα μεταξύ της υποθέσεως της κύριας δίκης και της υποθέσεως επί της οποίας εξεδόθη η απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), η οποία αφορούσε το κύρος του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε', της εν λόγω οδηγίας.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο, αποδεχόμενο, τηρουμένων των αναλογιών, τα ζητήματα που έθεσε το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) στην υπόθεση επί της οποίας εξεδόθη η εν λόγω απόφαση, διερωτάται, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ως προς το κύρος του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της ίδιας οδηγίας, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 του Χάρτη.

- 26 Όπως και το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας), το rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (περιφερειακό δικαστήριο της Χάγης, το οποίο συνεδριάζει στο Haarlem, Κάτω Χώρες) εκθέτει, αφενός, ότι, σύμφωνα με τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17), τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 αντιστοιχούν στα δικαιώματα που κατοχυρώνει το άρθρο 5 της ΕΣΔΑ και έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, την ίδια έννοια και εμβέλεια. Επομένως, οι περιορισμοί που νομίμως μπορούν να τους επιβληθούν δεν μπορούν να υπερβαίνουν εκείνους που επιτρέπονται από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 5 της ΕΣΔΑ.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο επικαλείται, αφετέρου, την παράγραφο 29 της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου [ΕΔΔΑ] της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, Nabil κ.λπ. κατά Ουγγαρίας (CE:ECHR:2015:0922JUD006211612), βάσει της οποίας τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα λαμβάνονται βάσει του δευτέρου σκέλους του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ΕΣΔΑ δικαιολογούνται μόνον κατά το διάστημα που η διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως είναι σε εξέλιξη. Αν η σχετική διαδικασία δεν διεξάγεται με τη δέουσα επιμέλεια, η κράτηση παύει να θεωρείται δικαιολογημένη βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ΕΣΔΑ. Όμως, στην υπόθεση της κύριας δίκης καμία διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως δεν ήταν όντως σε εξέλιξη.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (περιφερειακό δικαστήριο της Χάγης, το οποίο συνεδριάζει στο Haarlem) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:
- «Είναι το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 ανίσχυρο υπό το πρίσμα του άρθρου 6 του Χάρτη:
- 1) στην περίπτωση όπου υπήκοος τρίτης χώρας έχει τεθεί υπό κράτηση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, στοιχεία α' και β', της οδηγίας αυτής, και δυνάμει του άρθρου 9 της οδηγίας 2013/32 έχει δικαίωμα να παραμείνει σε κράτος μέλος έως ότου εκδοθεί απόφαση σε πρώτο βαθμό επί της αιτήσεώς του ασύλου, και
 - 2) λαμβανομένων υπόψη, αφενός, των επεξηγήσεων σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ότι οι περιορισμοί που νομίμως μπορούν να επιβληθούν στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του Χάρτη δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους περιορισμούς που επιτρέπονται από την ΕΣΔΑ, σε αυτό τούτο το κείμενο του άρθρου της 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', και, αφετέρου, της ερμηνείας της τελευταίας διατάξεως από το ΕΔΔΑ, μεταξύ άλλων στην απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, Nabil κ.λπ. κατά Ουγγαρίας (CE:ECHR:2015:0922JUD006211612), υπό την έννοια ότι η κράτηση αιτούντος άσυλο αντιβαίνει προς το προαναφερθέν άρθρο της ΕΣΔΑ εάν η κράτηση αυτή δεν επιβλήθηκε με σκοπό την απομάκρυνση;»
- 29 Την 1η Φεβρουαρίου 2016, το αιτούν δικαστήριο ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι, με απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2016, έκρινε βάσιμη την προσφυγή που άσκησε ο προσφεύγων της κύριας δίκης κατά του μέτρου κρατήσεως που ίσχυε κατά τον χρόνο εκείνο εις βάρος του και διέταξε την άρση του μέτρου από την τελευταία αυτή ημερομηνία.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 30 Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου, το ορισθέν τμήμα εξέτασε κατά πόσον ήταν αναγκαίο να υπαχθεί η υπό κρίση υπόθεση στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Την 1η Φεβρουαρίου 2016, το τμήμα αυτό αποφάσισε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να μην κάνει δεκτό το αίτημα.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 31 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν από το Δικαστήριο να εξετάσει το κύρος του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 υπό το πρίσμα του άρθρου 6 του Χάρτη.
- 32 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, μολονότι, όπως επιβεβαιώνεται από το άρθρο 6, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα αναγνωρισμένα από την ΕΣΔΑ θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν τμήμα του δικαίου της Ένωσης ως γενικές αρχές και το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη επιβάλλει να αναγνωρίζεται στα περιεχόμενα στον εν λόγω Χάρτη δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται από την ΕΣΔΑ η ίδια έννοια και η ίδια εμβέλεια με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση, η ΕΣΔΑ δεν συνιστά εντούτοις, ενόσω η Ένωση δεν έχει προσχωρήσει σε αυτή, νομική πράξη τυπικώς ενταγμένη στην έννομη τάξη της Ένωσης (αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, σκέψη 44, καθώς και της 5ης Απριλίου 2017, Orsi και Baldetti, C-217/15 και C-350/15, EU:C:2017:264, σκέψη 15 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, το κύρος του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 πρέπει να εξεταστεί μόνον υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 28ης Ιουλίου 2016, Conseil des ministres, C-543/14, EU:C:2016:605, σκέψη 23).
- 33 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της ίδια οδηγίας επιτρέπει τη θέση υπό κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία προκειμένου να διαπιστωθεί ή να επαληθευτεί η ταυτότητα ή η υπηκοότητά του ή προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία βασίζεται η αίτησή του και των οποίων η απόκτηση θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος. Επιτρέποντας ένα τέτοιο μέτρο, η διάταξη αυτή προβλέπει περιορισμό της ασκήσεως του δικαιώματος στην ελευθερία, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 του Χάρτη.
- 34 Όμως, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται σε αυτόν πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί στην άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.
- 35 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο περιορισμός στην άσκηση του δικαιώματος στην ελευθερία που απορρέει από το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 προβλέπεται από νομοθετική πράξη της Ένωσης και δεν θίγει το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος στην ελευθερία που κατοχυρώνει το άρθρο 6 του Χάρτη. Ειδικότερα, το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας αυτής δεν αναιρεί την κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού και, όπως προκύπτει από το γράμμα της εν λόγω διατάξεως και από την αιτιολογική σκέψη 15 της ίδιας οδηγίας, παρέχει στα κράτη μέλη την εξουσία να θέτουν τον αιτούντα υπό κράτηση μόνο για λόγους που έχουν σχέση με την ατομική του συμπεριφορά και εφόσον συντρέχουν οι κατά την ίδια διάταξη εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες εξάλλου οριοθετούνται από το σύνολο των προϋποθέσεων που προβλέπουν τα άρθρα 8 και 9 της ίδιας οδηγίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψεις 51 και 52).
- 36 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στα σημεία 56 και 58 των προτάσεών της, από το άρθρο 78 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η ορθή λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, η οποία βασίζεται στην εφαρμογή κοινών κριτηρίων στα κράτη μέλη, αποτελεί σκοπό γενικού συμφέροντος αναγνωρισμένο από την Ένωση. Το σύστημα αυτό συμβάλλει, κατά την αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 2013/33, στην υλοποίηση του στόχου της Ένωσης για την προοδευτική

εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ανοικτού σε εκείνους οι οποίοι, αναγκασμένοι από τις περιστάσεις, αναζητούν νομίμως προστασία στην Ένωση. Μέτρο που θεμελιώνεται στους λόγους που παρατίθενται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας αυτής αποσκοπεί στη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, καθόσον επιτρέπει να ταυτοποιηθούν οι αιτούντες διεθνή προστασία και να διαπιστωθεί εάν πληρούν τις προϋποθέσεις για να ζητήσουν τέτοια προστασία, με σκοπό να αποφευχθεί, σε περίπτωση που τούτο δεν ισχύει, η παράνομη είσοδος και παραμονή τους στο έδαφος της Ένωσης.

- 37 Όσον αφορά την αναλογικότητα της διαπιστωθείσας επεμβάσεως, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, να μην υπερβαίνουν οι πράξεις των οργάνων της Ένωσης το πρόσφορο και αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση, εξυπακουμένου ότι τα αρνητικά αποτελέσματα του μέτρου δεν πρέπει να είναι υπερβολικά σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2016, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 9ης Ιουνίου 2016, *Pesce κ.λπ.*, C-78/16 και C-79/16, EU:C:2016:428, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 38 Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της αναλογικότητας της επεμβάσεως αυτής, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32, οι αιτούντες διεθνή προστασία έχουν την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, ιδίως προκειμένου να διαπιστωθούν η ταυτότητα και η υπηκοότητά τους, καθώς και οι λόγοι που δικαιολογούν την αίτησή τους, γεγονός που συνεπάγεται υποχρέωση παροχής, στο μέτρο του δυνατού, παροχής των δικαιολογητικών εγγράφων και, ενδεχομένως, των εξηγήσεων και των πληροφοριών που τους ζητούνται.
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, η κράτηση ενός αιτούντος προκειμένου να διαπιστωθεί ή να επαληθευτεί η ταυτότητά του ή η υπηκοότητά του, ή προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία βασίζεται η αίτησή του διεθνούς προστασίας και των οποίων η απόκτηση θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος, καθιστά δυνατή την παραμονή του αιτούντος στη διάθεση των εθνικών αρχών, προκειμένου, ιδίως, να διεξαχθεί η ακρόασή του, και, εν συνεχεία, συμβάλλει στην αποτροπή ενδεχόμενων δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων, η οποία αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 12 της οδηγίας 2013/33 και στην οποία αποβλέπει και ο κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31) (βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Μαρτίου 2016, *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, σκέψη 52). Επομένως, το μέτρο αυτό, από τη φύση του, είναι κατάλληλο να διασφαλίσει την ορθή λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και συνεπώς μπορεί να συμβάλει στην υλοποίηση του στόχου που επιδιώκει το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας αυτής, όπως προσδιορίστηκε στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως.
- 40 Όσον αφορά το ζήτημα αν είναι αναγκαία η εξουσία που παρέχει η διάταξη αυτή στα κράτη μέλη να θέτουν αιτούντα υπό κράτηση, επισημαίνεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος στην ελευθερία που κατοχυρώνει το άρθρο 6 του Χάρτη και της βαρύτητας της επεμβάσεως στο δικαίωμα αυτό την οποία ενέχει ένα τέτοιο μέτρο κρατήσεως, οι περιορισμοί της ασκήσεως του δικαιώματος πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Συναφώς, τόσο από το γράμμα και τη συστηματική θέση του άρθρου 8 της οδηγίας 2013/33 όσο και από το ιστορικό της θεσπίσεως του προκύπτει ότι η εξουσία αυτή υπόκειται στην τήρηση ενός συνόλου προϋποθέσεων, οι οποίες σκοπό έχουν την αυστηρή οριοθέτηση της χρήσεως ενός τέτοιου μέτρου.

- 42 Ειδικότερα, πρώτον, το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 περιέχει εξαντλητική απαρίθμηση των διαφόρων λόγων που μπορούν να δικαιολογήσουν την κράτηση και κάθε ένας από τους λόγους αυτούς ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένη ανάγκη και έχει, εξ αυτού, αυτοτελή χαρακτήρα (βλ., συναφώς, απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 59). Συναφώς, από το γράμμα του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι τέτοιο μέτρο μπορεί να επιβληθεί στον αιτούντα μόνον εάν δεν γνωστοποιεί την ταυτότητα ή την υπηκοότητά του ή δεν παρέχει τα δικαιολογητικά έγγραφα ταυτότητας, παρά την υποχρέωση συνεργασίας που υπέχει. Ομοίως, από το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', προκύπτει ότι ο αιτών μπορεί να τεθεί υπό κράτηση προκειμένου να προσδιοριστούν ορισμένα στοιχεία στα οποία βασίζεται η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, «η απόκτηση των οποίων θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος».
- 43 Το άρθρο 8, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/33 ορίζει επιπλέον ότι οι λόγοι κρατήσεως προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι τα κράτη μέλη, στην περίπτωση που οι διατάξεις ορισμένης οδηγίας τούς αφήνουν περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τον καθορισμό μέτρων μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο προσαρμοσμένων στις διάφορες περιπτώσεις που μπορεί να ανακύψουν, οφείλουν, κατά την εφαρμογή των μέτρων αυτών, όχι μόνο να ερμηνεύουν το εθνικό τους δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο με τη συγκεκριμένη οδηγία, αλλά και να μεριμνούν ώστε η ερμηνεία της οδηγίας αυτής να μη συγκρούεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα ή τις λοιπές γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 60 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 44 Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι λοιπές παράγραφοι του άρθρου 8 της οδηγίας 2013/33 εισάγουν σημαντικούς περιορισμούς στην παρεχόμενη στα κράτη μέλη εξουσία να επιβάλλουν κράτηση. Πράγματι, από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δεν δύνανται να υποβάλλουν πρόσωπο σε κράτηση απλώς και μόνο διότι υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας. Επιπλέον, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας επιτάσσει η κράτηση να επιβάλλεται μόνον εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο και κατόπιν ατομικής αξιολογήσεως κάθε περιπτώσεως, εάν άλλα λιγότερο περιοριστικά μέτρα δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν κατά αποτελεσματικό τρόπο. Το άρθρο 8, παράγραφος 4, της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το εθνικό δίκαιο να προβλέπει κανόνες που αφορούν εναλλακτικές της κρατήσεως λύσεις, όπως η τακτική εμφάνιση ενώπιον των αρχών, η κατάθεση χρηματικής εγγυήσεως ή η υποχρέωση διαμονής σε υποδεικνυόμενο μέρος (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 61).
- 45 Ομοίως, το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/33 ορίζει ότι η κράτηση αιτούντος έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια και εφαρμόζεται μόνο για όσο διάστημα ισχύουν οι λόγοι που καθορίζονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφοι 2 έως 5, της εν λόγω οδηγίας, η σχετική με την κράτηση απόφαση υπόκειται σε συγκεκριμένες διαδικαστικές και δικονομικές εγγυήσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 4, της ίδιας οδηγίας, στη σχετική με την κράτηση απόφαση αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους αυτή βασίζεται και πρέπει να γνωστοποιούνται στον αιτούντα ορισμένες πληροφορίες σε γλώσσα την οποία αυτός κατανοεί ή μπορεί ευλόγως να υποτεθεί ότι κατανοεί. Το δε άρθρο 9, παράγραφοι 3 και 5, της οδηγίας 2013/33 διευκρινίζει τις λεπτομέρειες του δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας της κρατήσεως τον οποίο οφείλουν να προβλέπουν τα κράτη μέλη (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Ν., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 62).
- 46 Τρίτον, το Δικαστήριο έχει επίσης διαπιστώσει ότι οι λόγοι της κρατήσεως που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' έως γ', της οδηγίας 2013/33 βασίζονται στη σύσταση της Επιτροπής υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 16ης Απριλίου 2003, για τα μέτρα κράτησης αιτούντων άσυλο, καθώς και στις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τα εφαρμοστέα κριτήρια και πρότυπα που αφορούν την κράτηση των αιτούντων άσυλο που εξέδωσε η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (HCR), στις 26 Φεβρουαρίου 1999, από τις

οποίες προκύπτει, στο ισχύον κείμενό τους που εκδόθηκε το 2012, ότι, αφενός, η κράτηση είναι εξαιρετικό μέτρο και, αφετέρου, ότι μπορεί να επιβληθεί μόνον ως έσχατη λύση, εφόσον κριθεί αναγκαία, εύλογη και ανάλογη προς έναν θεμιτό σκοπό (βλ., συναφώς, απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψη 63).

- 47 Οι περιορισμοί στην άσκηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 6 του Χάρτη δικαιώματος που εισάγονται με το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας αυτής δεν φαίνεται επίσης να είναι δυσανάλογοι σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Συναφώς, επισημαίνεται ότι στο εν λόγω άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', καθώς και στοιχείο β', γίνεται ισόρροπη στάθμιση μεταξύ του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος, ήτοι της ορθής λειτουργίας του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, το οποίο καθιστά δυνατό την παροχή διεθνούς προστασίας στους αιτούντες που πραγματικά την χρειάζονται και την απόρριψη των αιτήσεων όσων δεν πληρούν τις προϋποθέσεις, αφενός, και της επεμβάσεως στο δικαίωμα στην ελευθερία, την οποία ενέχει μέτρο κρατήσεως, αφετέρου.
- 48 Πράγματι, μολονότι η ορθή λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου απαιτεί, εν τοις πράγμασι, να διαθέτουν οι αρμόδιες εθνικές αρχές αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα ή την υπηκοότητα του αιτούντος διεθνή προστασία και σχετικά με τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η αίτησή του, η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να δικαιολογήσει την επιβολή μέτρων κρατήσεως χωρίς οι εθνικές αυτές αρχές να έχουν προηγουμένως ελέγξει, κατά περίπτωση, εάν τα μέτρα αυτά είναι ανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Ένας τέτοιος έλεγχος επιτάσσει να βεβαιώνονται οι εν λόγω αρχές ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που μνημονεύονται στις σκέψεις 44 έως 46 της παρούσας αποφάσεως και, ιδίως, ότι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση η κράτηση επιβάλλεται μόνον ως έσχατη λύση. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζεται ότι η κράτηση αυτή δεν υπερβαίνει, σε καμία περίπτωση, τη μικρότερη δυνατή διάρκεια.
- 49 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, συνάγεται ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 τηρώντας δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος του αιτούντος στην ελευθερία και, αφετέρου, των απαιτήσεων σχετικά με τη διαπίστωση της ταυτότητας ή της υπηκοότητάς του ή σχετικά με τον προσδιορισμό των στοιχείων στα οποία βασίζεται η αίτησή του, τις οποίες επιβάλλει η ορθή λειτουργία του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.
- 50 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι, στον βαθμό που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην ΕΣΔΑ, το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής μεταξύ των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται σε αυτόν και των αντίστοιχων δικαιωμάτων που κατοχυρώνει η ΕΣΔΑ, χωρίς αυτό να θίγει την αυτονομία του δικαίου της Ένωσης και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουλίου 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, για την ερμηνεία του άρθρου 6 του Χάρτη πρέπει να ληφθεί υπόψη το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Πλην όμως, ο νομοθέτης της Ένωσης, θεσπίζοντας το άρθρο 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33, δεν παραβίασε το επίπεδο της προστασίας που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ΕΣΔΑ.
- 51 Εν προκειμένω, μολονότι από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται για τη σημασία που μπορεί να έχει το δεύτερο σκέλος του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ΕΣΔΑ ως προς την εξέταση του λόγω άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', εντούτοις δεν διαφαίνονται από την αίτηση αυτή στοιχεία που να επιτρέπουν να θεωρηθεί ότι τα πραγματικά περιστατικά στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπίπτουν στη διάταξη αυτή της ΕΣΔΑ, ούτε διαφαίνεται σε ποιο βαθμό η απόφαση του ΕΔΔΑ της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, Nabil κ.λπ. κατά Ουγγαρίας (CE:ECHR:2015:0922JUD006211612), θα μπορούσε να επηρεάσει την εξέταση του εν λόγω άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', στην υπό κρίση υπόθεση. Αντιθέτως, η ένδειξη που παρατίθεται στην εν λόγω

αίτηση, κατά την οποία δεν έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής κατά του προσφεύγοντος της κύριας δίκης, φαίνεται να αποκλείει ότι εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως εις βάρος του, κατά την έννοια του δευτέρου σκέλους της ως άνω διατάξεως.

- 52 Όσον αφορά την εγγύηση που κατοχυρώνεται στο πρώτο σκέλος του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της ΕΣΔΑ, κατά την οποία κανείς δεν μπορεί να στερηθεί την ελευθερία του παρά μόνον εάν πρόκειται περί νόμιμης συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου για να εμποδιστεί από το να εισέλθει παράνομως στη χώρα, όπως ερμηνεύεται από το ΕΔΔΑ, υπενθυμίζεται ότι η εγγύηση αυτή δεν αντιτίθεται στην επιβολή των αναγκαίων μέτρων κρατήσεως κατά υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας, υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά είναι νόμιμα και εφαρμόζονται υπό όρους που ανταποκρίνονται στον σκοπό της προστασίας του ατόμου από την αυθαιρεσία (βλ., συναφώς, αποφάσεις του ΕΔΔΑ, της 29ης Ιανουαρίου 2008, Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:2008:0129JUD001322903 § 64 έως 74, καθώς και της 26ης Νοεμβρίου 2015, Mahamed Jama κατά Μάλτας, CE:ECHR:2015:1126JUD001029013, § 136 έως 140).
- 53 Όπως όμως προκύπτει από τις εκτιμήσεις που εκτέθηκαν κατά την εξέταση του κύρους του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33, υπό το πρίσμα του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, η εν λόγω διάταξη της οδηγίας, της οποίας το περιεχόμενο είναι αυστηρά οριοθετημένο, πληροί τις απαιτήσεις αυτές.
- 54 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων συνάγεται ότι στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33 δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος της διατάξεως αυτής υπό το πρίσμα του άρθρου 6 και του άρθρου 52, παράγραφοι 1 και 3, του Χάρτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Από την εξέταση του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος της διατάξεως αυτής υπό το πρίσμα του άρθρου 6 και του άρθρου 52, παράγραφοι 1 και 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)